

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

VAERA • וארה

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צז

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." – Rabi Sacks

Maddi Bir Dünyada Maneviyat

● Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir:

www.rabbisacks.org/covenant-conversation/vaera/spirits-in-a-material-world.

Bu haftaki *peraşan*ın başında Tanrı, Moşe'ye, Bene Yisrael'i özgürlüğe kavuşturacağını söyler ve sonra ona, bunu halka duyurması talimatını verir. Ardından şu sözleri okuruz: **"Böylece Moşe bunu Bene Yisrael'e söyledi, ama [onlar], ruhları kırık ve iş çok ağır olduğu için onu dinlemediler."** (Şemot 6:9)

İtalik yazı tipiyle yazılmış olan ifade yeteri kadar basit görünmektedir. Halk Moşe'yi dinlememiştir, zira her gün hayatta kalma mücadelesi vermekle meşguldürlər. Realitede herhangi bir temele sahipmiş gibi görünmeyen ümit veya vaatler için hiç vakitleri yoktur. Moşe çözüm sunma konusunda geçmişte başarısız olmuştur. Daha önce Tanrı'dan onlara mesajlar getirmiş, ama bunlar halkın durumunu iyileştirecek hiçbir şey yapmamıştır. Dolayısıyla halkın, gelecekte bunun farklı olacağını düşünmesi için hiçbir sebep yoktur. Buraya kadar bakıldığında bu apaçık bellidir. Ancak yüzeyin altında, fark edilmesi daha zor bir şeyler daha vardır. Moşe Yanan Çalılık'ta Tanrı ile ilk kez karşılaştığında, Tanrı ona liderlik etmesini söylemiş ve Moşe, halkın kendisini dinlemeyeceği gerekçesiyle bunu tekrar tekrar reddetmişti. Başka gerekçeleri de vardı. Ağzı laf yapan biri değildi. Konuşması ve dili ağırdı. Belagatten yoksundu. Kalabalıkları dalgalandıracak bir karizması yoktu. İlham verici bir lider değildi.

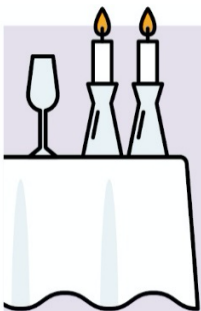
Yine de sonuçta, Moşe'nin hem haklı hem de haksız olduğu anlaşıldı. Kendisini dinlemeyecekleri konusunda haklı çıkmıştı; ama bunun nedeni konusunda yanılmıştı. Bunun, Moşe'nin bir lider veya sözcü olarak başarısızlığıyla hiç ilgisi yoktu. Aslına bakılırsa Moşe'nin şahsıyla dahi hiç ilgisi yoktu. Halk dinlememişti, çünkü "ruhları kırık ve iş çok ağırdı". Başka bir deyişle: **Eğer halkın manevi durumunu iyileştirmek istiyorsan, öncelikle onların fiziksel durumunu**

iyileştirmelisin. Bu, Yahudiliğin en insanileştirici yönlerinden biridir.

Rambam bunu *Şaşırılmışlar İçin Kılavuz* adlı eserinde vurgular. Tora'nın, der, iki amacı vardır: ruhun refahı ve bedeninin refahı. Ruhun refahı içe yönelik ve manevi nitelikli bir şeydir. Bedenin refahı ise, adil kanunların olduğu ve fakirlik sorununun irdelenebildiği sağlam bir toplum ve ekonomi gerektirir. Fiziksel refaha, tüm fiziksel ihtiyaçlarımızı tedarik edildiği zaman sahip oluruz; ama hiçbirimiz bunu tek başına yapamaz. Belli bir konuda uzmanlaşırız ve kendi uzmanlığımızı başkalarına sunarken biz de onların uzmanlıklarından yararlanırız. İşte bu nedenle iyi, sağlam ve adil bir topluma ihtiyacımız vardır.

Manevi başarı, der Rambam, maddi başarıdan daha yüksektir; ama öncelikle maddi başarıyı temin etmemiz gerekir, zira "büyük bir açlık, susuzluk, sıcak veya soğuktan muzdarip biri, herhangi bir fikri, kendisine başkaları tarafından iletile bile kavrayamaz; ve buna kendi muhakemesiyle erişmesi de tabii ki çok daha zordur". Başka bir deyişle, eğer temel fiziksel ihtiyaçlarımızdan yoksunsak, manevi doruklara erişmemizin hiçbir yolu yoktur. Ruh ağır işler nedeniyle kırık olduğu zaman, halk, Moşe gibi birini dinleyemez. İnsanların manevi durumunu iyileştirmek istiyorsanız, öncelikle onların fiziksel koşullarını iyileştirmelisiniz.

Fakirliği hafifletmek, hastalıkları tedavi etmek, hukukun egemenliğini temin etmek ve insan haklarına saygı göstermek: bunlar da en az dua ve Tora öğrenimi kadar manevi birer ödevdir. Yanlış anlaşılmasın; dua ve Tora öğrenimi daha yüksektir, ama diğerleri önceliklidir. Çünkü ruhları kırık ve işleri ağır olduğu zaman, insanlar Tanrı'nın mesajını duyamazlar.

Şabat Sofrasında

1. Sizin için en önemli olan hangisidir, fiziksel refahınız mı, yoksa zihinsel, duygusal ve manevi refahınız mı?
2. Yahudilik fiziksele ve maneviye eşit oranda mı odaklanır? Neden?
3. İnsanlara hem fiziksel hem de manevi refahları açısından yardım etmeyi amaçlayan aktivistler haline nasıl gelebiliriz?

Armağan

Rachel Fink

Kızımın 17. yaş günü, evden uzakta, kampta olduğu bir döneme rast gelmişti. Ona hangi küçük armağanı gönderebileceğimi merak ediyordum. Kendisi mesleğinde ilerleyen bir bilim insanı ve kurallar konusunda özenli bir dindar genç kızdı. Rabi Sacks kısa bir süre öncesinde *The Great Partnership* (Büyük Ortaklık) adlı kitabını yayımlamıştı ve kızımın daha önce Rabi Sacks'ın kitaplarından keyif aldığını ve bunlarda kendisine ilham bulduğunu bildiğimden, bu kitabı satın alıp ona göndermeyi düşündüm. Tam elimde armağanla kitapçıdan çıkıyordum ki, Baş Hahamlık Ofisi Direktörü Joanna ile karşılaştım ve hemen o an aklıma gelen bir fikirle, Rabi Sacks'ın kızım için bu kitabı imzalamasını rica ettim.

Kitap vaktinde kampa ulaştı ve armağan paketini açan kızım heyecanla bana telefon etti. İç kapağı açtığı zaman gülmüştü. Rabi Sacks'ın imzasını taklit ederek kendisine bir mesaj yazdığını düşünüyordu! Ne de olsa Rabi Sacks rastgele bir genç kız için bir mesaj yazma zahmetine girmiş olamazdı. Ona bunun gerçekten de onun yazısı ve imzası olduğunu söylediğim zaman kızım bana kitabı imzalatmayı nasıl başardığını sormadı; ama Rabi Sacks'ın, Baş Haham'ın, neden bunu kendisi için imzalamak üzere vakit ayırmış olabileceğini gerçekten merak etmiştii.

Kitabın merkezinde, bilim ve dinin dünyada farklı amaçları olduğu, bilimin dünyanın nasıl işlediğine odaklandığı ve dinin dünyaya anlam kazandırdığı teması yer alıyordu. Bunun bilinciyle, Rabi Sacks, 17 yaşındaki kızımın, hayat yolculuğu içinde, bilim ile din arasında bir seçim yapma ihtiyacını hissedebileceği bir noktada olduğunu anlamıştı. Sanırım kitabı imzalamak, Rabi Sacks'ın, kendi tarzıyla, kızıma, böyle bir seçim yapmak zorunda olmadığı mesajını verme şekliydi.

Aradan 10 yılı aşkın bir süre geçti. Kızım şimdi bilim alanında çalışıyor ve anlamlı, dindar bir yaşam sürüyor. *The Great Partnership*, kızımın 'en değerli kitaplarım' diye adlandırdığı kitapları için ayırdığı özel kitap rafının başköşesindeki yerini koruyor.

● Rachel Fink, S&P Sefaradi Cemaati'nin İcra Kurulu Başkanı ve bir Yahudilik eğitmenidir.

DAHA YAKIN BİR BAKIŞ

● Rachel Fink, Rabi Sacks'ın **Vaera** yazısı hakkındaki kendi düşüncelerini paylaşıyor.

“Maddi Bir Dünyada Maneviyat” başlıklı yazının en beğendiğiniz kısmı nedir?

“Tanrı’yı sadece gelecek dünyada değil, bu dünyada da bulmak gerekmektedir.”

Bu sözler sizin için ne anlama geliyor?

Maneviyat kavramları birçok kez anlaması zor şeylerdir. Maneviyatın yalnızca derinden dindar olan kişiler tarafından deneyimlenebilecek bir şey olduğunu düşünmek kolaydır. Ama Rabi Sacks bize farklı bir şey öğretiyor. Bene Yisrael'in köleler olarak yaşadıkları ağır deneyim ve bunun onları nasıl da Tanrı'nın sözünü duymaktan alıkoyduğu üzerinde durarak, Rabi Sacks, insani refahın birbirine eşit öneme sahip iki yönüne işaret ediyor: fiziksel ve manevi. Eğer bunlardan ilki yerli yerinde değilse, ikincisine erişmek çok daha zor olacaktır. Koen Gadol bile, Bene Yisrael adına, her şeyden önce maddi rahatlık için dua ederdi, zira yiyecek ve barınma gibi temel ihtiyaçlar eksik olduğu takdirde insanlar ne daha ulvi amaçları hedefleyebilir ne de hayatın getirdiği meydan okumalarla başa çıkabilir.

“Ben”e, “Biz”e göre öncelik veren bir toplumda yaşamaktayız. Çağımızda “ben” hakkındaki düşünceler genellikle “başkası” hakkındakilerden önce gelmektedir. Birey, kolektif yararın önüne yerleştirilmektedir. Rabi Sacks bize, Yahudiliğin her zaman, çevremizdeki dünyanın daha iyi bir yer haline getirilmesiyle ilgili olduğunu hatırlatıyor. Başkalarının ihtiyaçlarının giderilmesinde kendi rolümüzü oynadığımız zaman biz de manevi insanlar haline gelebilir ve *hesed* eylemleri yoluyla Tanrı'yla karşılaşabiliriz.

Bu fikri pratik bir şekilde nasıl daha ileriye götürebiliriz?

Manevi bir yaşam, tatmin ve anlamı da beraberinde getirir ve dini bir yaşamdan farklıdır. Küçük bir *hesed* eylemini üstlenmekle kendi yaşamlarımızı ve başkalarının yaşamlarını takviye edebilir ve içinde yaşadığımız dünyayı daha Tanrısal bir yer haline getirebiliriz.

TORA BİLMECESİ

S: Tarihimizin hangi noktasında, ışık, ses ve yerçekimi aynı hızda ilerlemiştir?

C: Bu hafta, Mısırlıların başına getirilen On Bela'nın ilk yedisini görmekteyiz. Yedinci bela, genellikle “dolu” olarak çevrilen *barad* belasıdır.

Şemot 9:23'te pasuk, *barad* terimini, hepsi tam olarak aynı anda meydana gelen gök gürültüsü, dolu ve ateş olarak tarif etmektedir. Bu ender ve gerçekten de mucizevi bir olaydı, çünkü bilim insanları, yerçekimi nedeniyle serbest düşüş halinde olan bir cismin hızının saniyede 9.807 m/s arttığını, ses hızının 343 m/s, ışık hızının 300.000 km/s olduğunu keşfetmişlerdir.

● David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.